

Myter udfordrer historikere

Historikere udforsker ikke myter for nå frem til den 'rigtige historie'. **Et nyt forskningsprojekt** skal påvise, hvordan Europas historie bygger på myter

Hvor stopper mytologi, og hvor starter den rigtige historieskrivning? Vil man for eksempel lære noget om EU og europæisk historie, bliver det spørgsmål centralt. For i historisk litteratur om efterkrigstiden fortælles der en hel oprindelsesmyte om det nye Europa.

–Oprindelsesmyter angiver et dramatisk startskud i fortiden, der skal forklare al senere udvikling. På den måde er det nye forenede Europa blevet forklaret som begyndelsen på en radikal ny fremtid, da de gamle krigshærgede nationalstater brød sammen i 1945. Det betyder ikke, at myter er 'forkert historie'; de er forsøg på at drage lærestykker og forventninger af historien. Derfor udfordrer de historikerens arbejde, forklarer Instituttleder på Institut for Historie og Områdestudier, Jan Ifversen.

Jan Ifversen har startet et nyt forskningsprojekt inden for europastudier, der parallelt med de senere års forskning i nationalisme og nationalhistorie skal påvise, at også europæisk politik bygger på en række kollektive fortællinger og myter.

–Frem for at gentage eller opløse myter kan historieforskning vise, hvordan de virker. Forskningsprojektet skal gøre os opmærksomme på, at EU har sit eget ideologiske program, der er bundet op på en idé om et forenet Europa efter krigen. Den slags myter etablerer et lukket rum, hvor historien om, hvordan Europa blev genfødt og forenet, leder direkte over i ret kontante svar på, hvad EU tilbyder, og hvilken politik vi bør følge, siger Jan Ifversen.

Myter i lærebøger

Jan Ifversen mener dog ikke, at man som historiker helt kan undgå at mytologisere historien. Det, der kræves, er en metodisk balance.

–Jeg har selv skrevet et bind af oversigtsværket *Det Europæiske Hus* sammen med Anne Knudsen, hvor vi blev rigeligt udfor-

Historien er noget, vi både lærer og drager for store konsekvenser af. Instituttleder Jan Ifversen op søger en balance i forskningsprojektet om historiske myter i efterkrigstidens Europa.

dret af at udvælge begivenheder, trække linjer og binde europæisk historie sammen. Der må man indse, at man koncentrerer en historisk udvikling, fravælger og udvælger europæiske begivenheder, så den færdige historie har klare trends og færre nuancer, forklarer Jan Ifversen.

Det nye forskningsprojekt fokuserer på, hvordan historie med ensidige og mytiske træk opstår. I et stort antal lærebøger for historiestuderende om Europa i 1945-1989 gennemlæses det, hvordan Europas fortid bliver til en erindring, der forpligter. Projektets hovedtese er, at lærebøgerne bærer narrative træk, hvor indledende kapitler om Holocaust, nationalisme og sammenbrud i 1945 forpligter på en klar forventningshorisont, mens lærebøgernes slutkapitler afgrænser en stribe erfaringer som den europæiske arv.

Flere udfordringer

Men sådan en arv kan blive alt for tung at løfte. Ifølge Jan Ifversen afklarar det slet ikke vores forhold til historien, at vi

enten skal læse den, fordi vi er formet af fortiden eller for at lære af fortidens fejltagelser.

–Godt nok ville historie som en ren opremsning af begivenheder ikke være interessant, for den giver os ikke nogen afslutning eller forsyner os med pejlemærker. Men ved at studere mytologiske funktioner kan vi lære, hvordan vi bruger af historiske forløb og henter argumenter i sammenkædede begivenheder, siger Jan Ifversen.

Ifølge instituttlederen er vores fremstillinger af fortiden vigtige forskningsobjekter, fordi de minder os om en grundlæggende flertydighed.

–Historikere bliver da bestemt udfordret af at skulle arbejde med så mange forskellige lag i historien som både eftertidens mytologier og forventninger, aktuelle problemhorisonter og samtidige polemiker – men det er jo også en forskning, der lærer os mere end blot et sæt begivenheder at kende, siger Jan Ifversen.

chd